

פרפראות

פאר

ביאור נורא בכתבי האר"י עה"כ חטא חטאה ירושלם

עמוד ט

עמוד א מפתח ענינים דברים חזון תשעה באב תשע"ז

עמוד ח

ביאור כל רודפיה השיגוה בין המצרים
בגימטריא

כספך היה לסיגים סבאך מהול במים ביאור
נפלא מהמהרש"א

עמוד ט

ביאור נורא יש בכתבי האר"י ז"ל חטא
חטאה ירושלם על כן וגו'

בקש איוב להפוך קערה על פיה ביאור בדרך
צחות

ביאור הכתוב כי גבר אויב על איוב

אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד
לבנותה, למה באש

עמוד י

טעם להנחת אפר בראש החתן

לא זזה שכינה מישראל ואפילו בשבת של
חול מכוון לתשעה באב

עמוד יא

ביאור המהרש"א למ"ש ילדים וילדות
משחקים

יש לנו ללמוד שרבינו הקדוש הקפיד על
סעודת מלוה מלכה

עמוד יב

רבי ששמח בלידת משיח בן דוד איך נתעצב
כשרמזו לו על ביאת המשיח

עמוד ב

המהר"ם שי"ף בדברים נחמדים מבאר
השינוי בין דבר משה אל כל ישראל לדבר
משה אל בני ישראל

מה בין תוכחתו של משה רבינו שלא
יתבייש לתוכחתו של אהרון הכהן
שנתבייש החוטא

יש לכוון הכתוב עושר אל תתן לי ע"ד מה
ששמע המהרש"א בצחות

עמוד ג

הכתוב וזהב עשו לבעל מכוון לפסוק עושר
שמור לבעליו לרעתו

איך כתב רש"י "ואשימם" חסר יו"ד, והוא
אינו חסר יו"ד

עמוד ד

הביאור הוא בהבדל בין נועם לינעם

עמוד ה

חכמים נבונים וידועים ונבונים לא היו
מבואר ע"ד חכמה בינה דעת

ביאור בשינוי ששינו חז"ל לשונם באותה
דרשה

עמוד ו

רש"י מביא משל הדיוט שלא דומה לנמשל
ולמה לא מביא פסוק

לבאר העניין שהנביא שינה לשונו מה' דיבר
לפי ה' דיבר

עמוד ז

איך השווה הנביא את ישראל לעם הדומה
לחמור

מה בין תוכחתו של משה רבינו שלא יתבייש לתוכחתו של אהרון הכהן שנתבייש החוטא

דרכו של אהרון להשיב מעוון ולקרב לתורה היה
ע"י שנתבייש החוטא

איתא במדרש, (ילקוט שמעוני, מלאכי פרק ב'
רמז תקפח), **כתיב** (מלאכי ב' ו') "בשלוש
ובמישור הלך אתי. ורבים השיב מעוון",

ר' מאיר אומר, מה תלמוד לומר "ורבים
השיב מעוון", מלמד שהיה אהרון מהלך, אם
פגע בו אדם רע או רשע, **נתן לו שאלת
שלוש, למחר בקש אותו האיש לילך ולעבור
עבירה**, אמר אוי לי איך אשא עיני ואראה
את אהרון, **בושתי ממנו שנתן לי שלום**,
נמצא אותו האיש נמנע מלילך לעבור
עבירה, ע"כ,

מבואר כי דרכו של אהרון להשיב מעוון היה
ע"י שנתבייש החוטא, כדאיתא במדרש,

א"כ יש להבין מה בין דרכו של משה שלא
יתבייש החוטא לדרכו של אהרון שנתבייש
החוטא,

וצריך לבאר ולומר, כי חילוק גדול יש בין
תוכחתו של משה לתוכחתו של אהרון,

תוכחתו של משה היתה שהיה מונה
לישראל את הדברים הלא טובים שעשו בכל
מקום שהוא, ועל מה שנענשו,

משא"כ אהרון לא היה מונה לחוטא דברים
לא טובים אלא ההיפך, אם פגע בו אדם רע
או רשע, **נתן לו שאלת שלום**, והחוטא הוא
זה שעשה בעצמו חשבון לעצמו ואמר אוי לי
איך אשא עיני ואראה את אהרון, **בושתי
ממנו שנתן לי שלום**,

* * * * *

יש לכוון הכתוב עושר אל תתן לי ע"ד מה ששמע המהרש"א בצחות

העושר היה בעוכם של ישראל

כתיב (דברים א' א'), "וחצרת ודי זהב", **כתב
רש"י**, ודי זהב - הוכיח על העגל שעשו,
בשביל רוב זהב שהיה להם, שנאמר (הושע ב'

המהר"ם שי"ף בדברים נחמדים מבאר השינוי בין דבר משה אל כל ישראל לדבר משה אל בני ישראל

כתב המהר"ם שי"ף, דרושים נחמדים, סוף
חולין,

כתיב (דברים א' א'), "אלה הדברים אשר דבר
משה אל כל ישראל",

כתיב (דברים א' ג'), דבר משה אל בני
ישראל,

כתב רש"י, מלמד שלא הוכיחן אלא סמוך
למיתה, **שלא יהא רואה יותר ומתבייש
ממנו**, ע"כ,

והקשה המהר"ם שי"ף, אומרו תחלה אל כל
ישראל, ואחר כך אל בני ישראל.

ועוד, במ"ש רש"י ויהי בארבעים שנה,
מלמד שלא הוכיחן אלא סמוך למיתה, **וזה
תימה**, היאך לא יוכיח אדם את חברו ובניו
אם רואה בהן שאינן נוהגין כשורה עד סמוך
למותו, וביני וביני יוסיף עון על עוונותיו,
ומה אני מקיים הוכח תוכיח אפילו מאה
פעמים, והיאך כתב רש"י הטעם שלא יהא
מוכיחו וחוזר ומוכיחו, הא צריך לחזור
ולהוכיח אפי' מאה פעמים.

וביאר הדבר, כי הרוצה להוכיח את חברו
שלא יבוש מצינו בספרים, שלא יוכיח אותו
החוטא לבדו, כדי שלא לביישו, רק לכלול
כולם כמ"ש (ירמיהו ב' כ"ט) "למה תריבון
אלי כולכם פשעתם בי".

וזה פירוש הוכח תוכיח את, את לרבות,
וכפל הוכח תוכיח, יאמר, אם תרצה להוכיח
אדם אזי תוכיח את, כלומר עם עמיתך. ואז
ולא תשא עליו חטא, שלא תביישו.

כמו כן אלה הדברים אשר דבר משה אל כל
ישראל.

מה שאין כן עתה ויהי בארבעים שנה דבר
משה אל בני ישראל, למקצתן החוטאים
שלא יהא רואה יותר, ומתבייש ממנו
[כפירש"י]. **עכ"ד המהר"ם שי"ף**.

* * * * *

כלומר, שלא יהיה פעם עני ופעם עשיר וחוזר חלילה, וזהו "ראש ועשר אל תתן לי", כלומר, שניהם יחד, פעם כך ופעם כך, זאת אל יבוא אלי.

* * * * *

הכתוב וזהב עשו לבעל מכוון לפסוק עושר שמור לבעליו לרעתו

כתיב (קהלת ה' י"ב) "יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמור לבעליו לרעתו",

כתיב (דברים א' א'), "וחצרת ודי זהב", כתב רש"י, ודי זהב - הוכיחן על העגל שעשו, בשביל רוב זהב שהיה להם, **שנאמר** (הושע ב' י"ז) "וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל", ע"כ,

אפשר לכוון, מה שאמר הכתוב (הושע ב' י"ז) "וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל". מכוון אל הכתוב (קהלת ה' י"ב) "עשר שמור לבעליו לרעתו"

* * * * *

איך כתב רש"י "ואשימם" חסר יו"ד, והוא אינו חסר יו"ד

כתיב (דברים פרק א' פסוק י"ג) "הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשבטיכם **ואשימם** בראשיכם",

כתב רש"י, ואשמם - חסר יו"ד, (שהמילה ואשימם כתובה ללא יו"ד, ובכך משמעות המילה מלשון אשמה), לימד, שאשמותיהם של ישראל תלויות בראשי דייניהם, שהיה להם למחות ולכוון אותם לדרך הישרה, **עכ"ל** רש"י,

מקור הדברים לדברי רש"י

המקור לדברים שכתב רש"י, הרי הם דברי המדרש, מכיוון והיה להם לכוון אותם לדרך הישרה, ולא כיוונו אותם לדרך הישרה, **האשמה** תלויה בראשיהם,

והכי איתא,

במדרש (רבה דברים פרשה א' פיסקה י"ז),

י"ז) "וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל", ע"כ,

מה שכתב המהרש"א שמעתי דרך צחות

איתא בגמרא (בבא בתרא כ"ה ע"ב), מיום שחרב בית המקדש, לא הוגשמה (הביאה גשם) רוח דרומית, שנאמר (ישעיה ט"ו י"ט) "ויגזור על ימין ורעב, ויאכל על שמאל ולא שבעו", ע"כ,

כתב המהרש"א, (בבא בתרא כ"ה ע"ב ד"ה לא הוגשמה רוח דרומית), יש לפרש בזה **מאשר שמעתי דרך צחות** בקרא (קהלת ה' ט"ז) "**אוהב כסף לא ישבע כסף**",

כי היה איש א' אוהב כסף ביותר, ובקש מהשי"ת, שבכל מה שיגע בו בידו, יהיה נעשה כסף, והקב"ה מלא שאלתו, והנה הוא, כשבא לאכול לחם, נגע בו ידו, ונעשה כסף, **ולא היה לו מה לאכול**, וז"ש "לא ישבע כסף", **עכ"ל המהרש"א**,

הנה מה טוב ומה נאים הם דברי רש"י שכתב (קהלת פרק ה'), "אוהב כסף לא ישבע כסף", פירוש, **לא יאכל כסף**, ע"כ,

בכך מכוון הכתוב, עושר אל תתן לי הטריפני לחם

וגם עפ"י דברי המהרש"א מבואר הכתוב (משלי פרק ל' ח'), "ראש ועשר אל תתן לי, הטריפני לחם חוקי", כי על האדם לבקש מאתו ית', שלא יתן לו הקב"ה עשירות כזו שלא יהיה לו לחם לאכול, **אלא הטריפני לחם חוקי**,

וכן ביקש יעקב אבינו ע"ה

כתיב (בראשית כ"ח כ') "ונתן לי לחם לאכול", למה אמר הכתוב "**לאכול**", היה די שיאמר ונתן לי לחם, וכל בן מבין שהלחם הוא לאכול, אך עפ"י הדברים הנ"ל מובן, כי יש מי שאינו יכול את הלחם לאכול, משום שהלחם הפך לכסף שאינו נאכל,

עוד יש לפרש הכתוב "ראש ועשר אל תתן לי"

עוד אפשר לפרש, הכתוב (משלי פרק ל' ח'), "ראש ועשר אל תתן לי", שיתפלל האדם, שלא יהיה ח"ו עולה ויורד יורד ועולה מנכסיו,

ספרי (דברים פרק א' פסוק י"ג),

מבואר, כי התוכחה נקראת מקל **נעם**,

ילקוט שמעוני (פרשת דברים אות תת"ב),

כתיב (משלי פרק כ"ד כ"ה) "ולמוכיחים **ינעם**
ועליהם תבוא ברכת טוב"

אך יש לעיין, כי באף אחד ממקורות אלו לא נאמר, שהדרשה היא מכיון והמילה **ואשימם** בראשיכם כתובה **חסר יוד** ולפיכך משמעותה היא לשון **אשמה**,

הביאור הוא בהבדל בין נועם לינעם

א"כ קשה, מה נתכווין רש"י במה שהוסיף כי המילה ואשימם, היא חסר יו"ד ולכן המשמעות היא מלשון אשמה,

מבואר, כי מקל נעם היא התוכחה וההדרכה והוא הנקרא "**נעם**" וכאשר המוכיחים מוכיחים את העם, עליהם הכתוב אומר, ולמוכיחים "**ינעם**",

קושית המפרשים כי ואשימם אינו חסר יו"ד

אבל כאשר אינם מוכיחים את העם, חסר ה"י"ד של **ינעם**, ונשארת התוכחה הקרויה **נעם**, ולא **ינעם**,

והקשו המפרשים, ראשונים ואחרונים, כי בכל הנוסחאות כתיב **ואשימם** מלא, ואינו חסר יו"ד, והדי"ו נשפך כמים לפרש דברי רש"י הק',

בכך יש לומר שכתב רש"י לרמז, כי מכיון ואינם מוכיחים את העם אשמתם בראשיהם, כמ"ש רש"י שהיה להם למחות ולכוון אותם לדרך הישרה, לפיכך, הוא חסר יו"ד של ולמוכיחים **ינעם**.

הרש"ש, בפירושו למדרש רבה כתב כי תלמיד טועה כתב כן ברש"י, החזקוני מבאר בדרך אחר, עיין באריכות במנחת שי, ועוד מפרשים, ראשונים ואחרונים,

ביאור נוסף במה שכתב רש"י כי הוא חסר יו"ד

או יאמר על דרך, הא דכתיב (שמות פרק ל"ה כ"ז), "**והנשאים** הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לאפוד ולחשן",

ביאור בדרך דרוש לבאר את דברי רש"י לאיזה יו"ד נתכוון שחסר

כתב רש"י, ולפי שנתעצלו מתחלה, נחסרה אות משמם **והנשאים** כתיב, עכ"ל רש"י,

כך אפשר לבאר כונת רש"י, שכתב חסר יו"ד על שהיה להם למחות ולא מחו לפיכך האשמה בראשיהם,

מבואר, דלפי שנתעצלו ולא עשו את תפקידם, לפיכך נחסרה האות יו"ד משמם,

איתא בגמרא (סנהדרין כ"ד א') מאי דכתיב (זכריה פרק י"א פסוק ז') "ואקח לי שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים",

יש לבאר שחסר יו"ד ע"ש העצלות

נועם - אלו תלמידי חכמים שבארץ ישראל, שמנעימין זה לזה בהלכה.

לפי"ז אפשר לפרש, מה שאמר רש"י **חסר יו"ד**, הכונה, שכאשר לא עשו הראשים את תפקידם, ולא הוכיחו את העם, עליהם כבר נאמר שהחסירו יו"ד,

חובלים - אלו תלמידי חכמים שבבבל, שמחבלים זה לזה בהלכה. ע"כ,

ולזה נתכוון, ואשמם, חסר יו"ד, לימד, שאשמותיהם של ישראל תלויות בראשי דייניהם, שהיה להם למחות ולכוון אותם לדרך הישרה, עכ"ל רש"י,

כתב המהרש"א (סנהדרין כ"ד עמוד א' ד"ה הרואה ר"ל), "ואקח לי ב' מקלות" כי דימה שם בכתוב, **ישראל לצאן והקב"ה לרועה**, וכמו שהרועה מנהיג הצאן במקל, והוא נקרא מלמד ודרבן כן ע"י הת"ח יתנהגו ישראל, שהם מלמדים אותם דעה ובינה, ואמר כי קרא הרועה, שהוא הקדוש ברוך, מקל שהוא המנהיג לתלמידי חכמים של א"י, **נועם** ע"ש שמנעימים וכו' וכו', עיי"ש בגמרא ובמהרש"א,

פירוש, כמו שמצינו שהיכן שנתעצלו ולא עשו את תפקידם **נחסר יו"ד**, גם כאן שלא עשו את תפקידם הם כמו שהחסירו בהם יו"ד.

חכמים נבונים וידועים ונבונים לא היו מבואר ע"ד חכמה בינה דעת

כתיב (דברים א י"ג), "הבו לכם אנשים **חכמים ונבנים וידעים** לשבטיכם ואשימם בראשיכם",

כתב רש"י, נבונים, מבינים דבר מתוך דבר,

כתיב (דברים א ט"ו), "ואקח את ראשי שבטיכם אנשים **חכמים וידעים**",

כתב רש"י, אבל נבונים לא מצאתי,

כבר דייקו חז"ל בדבר זה, (עירובין ק' ע"ב, נדרים כ' ע"ב), דבתחילה אמר **חכמים ונבנים וידעים**, ולבסוף לקחו רק **חכמים וידועים**, ולא **כתיב נבונים**, ודרשו בזה, עיי"ש מה שדרשו,

ביאור העניין כי חכמים נבונים וידועים הם בחינת חכמה בינה דעת

כתב הבני יששכר, בספר אגרא דפרקא (אות קל"ב), וז"ל, להבין בחינת מציאות ג' מוחין **חכמ"ה בינ"ה ודע"ת** בשכל האדם,

חכמה, דמושכל ראשון, שנופל בשכלו לעשות דבר מה, זה נקרא **חכמ"ה**, "כ"ח-מ"ה", שהוא רק מחשבה פשוטה, בלי התפשטות עדיין באורך ורוחב, איך ומה יעשה הדבר ולכך בחי' חכמה הוא **י' נקודה בלי התפשטות**,

בינה, אח"כ כשמתבונן, האיך ומה יעשה הדבר, זה נקרא **בינ"ה**, מבין דבר מתוך דבר היינו מתוך דבר המושכל הראשון, ע"כ נקראת בחינת **בינה ה'**, שהוא התפשטות קו לאורך ולרוחב, ובתוכה האות י', הנקודה הראשונה,

והנה אפילו יתבונן האדם בחכמתו ובינתו לעשות איזה דבר, אם יניח הדבר ממחשבתו, לא תוגמר לו העשיה אשר גמר בדעתו, עד אשר יקשור הדבר במחשבתו בהסכמה שלא ישקוט עד אשר יעשה הדבר הנרצה לו,

דעת, הנה ההסכמה ההיא נקראת **דע"ת** (הוא לשון התקשרות מלשון וידע אדם)

שמקשר הדבר במחשבתו, והוא התקשרות המחשבה עם המעשה, על כן הדעת הוא סוף המחשבה ותחלת המעשה,

הנה כן מפורש הדבר בספר התניא שחיבר הגאון החסיד מהרז"ש זצ"ל (ליקו"א פ"ג), **עכ"ל הבני יששכר** באגרא דפרקא,

לפי הדברים הנפלאים הנ"ל, אפשר להבין למה לא אמרה תורה, **נבונים**, משום שכאשר התורה אמרה שהיו אנשים **ידועים**, שהיה בהם **דעת**, שהוא סוף המחשבה ותחילת המעשה, ומכיון דכתוב **חכמים**, שהיה בהם **החכמה**, והגיעו **לדעת**, שהוא סוף המחשבה ותחילת המעשה, מובן מאליו, כי היו **נבונים** והיה בהם בינה, האיך ומה יעשה הדבר, דהרי אמרו חז"ל, במשנה אבות, (פרק ג', משנה י"ז) אם אין בינה אין דעת, וזהו **חכמים וידועים**, ואין צ"ל **נבונים**.

* * * * *

ביאור בשינוי ששינו חז"ל לשונם באותה דרשה

איתא בגמרא (עירובין דף ק' עמוד ב') **אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן**, כתיב (דברים א י"ג), "הבו לכם אנשים **חכמים ונבנים וידעים** לשבטיכם", וכתיב (דברים א ט"ו), "ואקח את ראשי שבטיכם אנשים **חכמים וידעים**", ואילו **נבונים לא אשכח**, ע"כ,

איתא בגמרא (נדרים דף כ' עמוד ב') **אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן**, נאמר, הבו לכם **אנשים חכמים ונבונים**, וכתיב, ואקח את ראשי שבטיכם אנשים **חכמים וידעים**, ולא **כתיב נבונים**, ע"כ,

ההבדל באותה הדרשה בין עירובין ק' לנדרים כ'

בדרשתו של אותו בעל המימרא, רבי שמואל בר נחמני בשם רבי יונתן, בגמרא עירובין דף ק' אמר, **נבונים לא אשכח**, כלומר שמה רבינו "לא מצא **נבונים**", וכ"כ **רש"י בחומש**, (דברים א ט"ו), אבל נבונים לא מצאתי,

ובנדרים כ' אמר, נבונים לא **כתיב**, ויש להבין **שמצא נבונים** אך לא כתבום, אי"כ באותה הדרשה נמצאים הדברים סותרים

ויש לפרש, דלכאורה יש לשאול למה רש"י מביא משל הדיוט שאומר מה דבלבך על רחמך מה דבלביה עלך,

ולא מביא את הפסוק (משלי כ"ז י"ט) **"כמים הפנים לפני כן לב האדם לאדם"**,

אינו דומה לב האדם ללבו של הקב"ה

אלא משום שאינו דומה לב האדם לאדם ללב הקב"ה לאדם, כי בלב אדם לאדם, זה נכון שמה שבלבך על אוהבך, בלב אוהבך עליך, אך בין הקב"ה לאדם, גם אם אין האדם אוהב לה', ה' אוהב את האדם, ולכן אין המדרש ורש"י מביאים את הפסוק "כמים הפנים לפני כן לב האדם לאדם",

ועל זה מפרש רש"י כי הדיוט חושב כמו שבלב אדם, מה שבלבך על אוהבך גם בלב אוהבך עליך, זה גם בין הקב"ה לאדם, ולכן חשבו שה' שונא אותם, אבל אין הדבר כן, אלא זו מחשבת הדיוט, **כי בין הקב"ה לאדם**, גם אם האדם אינו אוהב לה' ה' אוהב את האדם, וזה מה שאמר רש"י כי רק הדיוט משווה בין לב אדם לאדם לבין הקב"ה לאדם.

* * * * *

לבאר העניין שהנביא שינה לשונו מה' דיבר לפי ה' דיבר

כתיב, (ישעיהו א' ב' הפטרת חזון) שמעו שמים והאזיני ארץ **כי ה' דיבר**, בנים גדלתי ורוממתי וגו'

כתיב (ישעיהו א' י"ט-כ"ו) אם תֵּאָבֹו וְשִׁמְעֶתֶם טוֹב הָאֲרֶץ תֵּאֲכָלוּ, וְאִם תִּמְאָנוּ וּמְרִיתֶם חָרָב תֵּאֲכָלוּ כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר,

ביאור בשינוי הלשון כי ה' דיבר כי פי ה' דיבר

יש לדעת, למה שינה הנביא לשונו, בתחילה אמר **כי ה' דיבר** ובסוף אמר **כי פי ה' דיבר**,

יש לבאר הענין בהקדם פירוש הפסוק וכל העם רואים את הקולות, וביארו הבוארים, כי ראיית הקולות הם ע"י שדמות האותיות מופיעות באויר, וכך רואים את הקולות.

האחד את השני, דלמה ישנה בלשונו **מלא אשכח, ללא כתיב**,

ביאור הדבר עפ"י דברי המהרש"א

כתב המהרש"א (נדריס דף כ' עמוד ב' ד"ה כל שאשתו) וז"ל, **ודע**, דקאמר **ולא כתיב** נבונים היינו אצל שאר שבטים, אבל שבט יששכר שהיה בדורו של משה היה בהו ודאי נבונים ודו"ק, **עכ"ל המהרש"א**,

אפשר וצריך לומר, כי מה שהוסיף המהרש"א בתו"ד, דבר שאינו מן הענין, וביאר את מה שאמרו ז"ל **"ולא כתיב"** עיי"ש, **הוא משום שהיה קשה למהרש"א** שנראה שהדרשה סותרת את עצמה, **מלא אשכח ללא כתיב**, ע"ז אמר, ודע, כי מה שאמר **"לא כתיב"** לומר לך שבשבט יששכר יש נבונים רק לא כתיב, ומה שאמר **"לא אשכח"**, זה לגבי שאר השבטים, ואין כאן סתירה,

* * * * *

רש"י מביא משל הדיוט שלא דומה לנמשל ולמה לא מביא פסוק

כתיב (דברים א' כ"ז) "ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים"

כתב רש"י, בשנאת ה' אתנו, והוא היה אוהב אתכם, אבל אתם שונאים אותו. משל הדיוט אומר מה דבלבך על רחמך מה דבלביה עלך, (מה שבלבך על אוהבך בלב אוהבך עליך)

איתא במדרש (ילקוט שמעוני פרשת דברים רמז תת"ה), "בשנאת ה' אותנו" אפשר שהמקום שונא את ישראל, והלא כבר נאמר אהבתי אתכם אמר ה', אלא הן ששונאין את המקום, משל הדיוט אומר מה דבלבך על רחמך מה דבלביה עלך,

המשל אינו דומה לנמשל

יש להבין, לפי זה שה' אוהב אותם והם אינם אוהבים אותו, א"כ, **המשל** שאומר מה שבלבך על אוהבך, בלב אוהבך עליך אינו דומה, כי אם ה' אוהב אותם אז גם הם צריכים לאהוב את ה', ואין המשל דומה לנמשל, ולמה הביא רש"י כזה משל,

כידוע, רובם של קורבנות חלקם לגבוה, וחלקם לבני אדם, ומכיון ורצה הקב"ה לומר, כי אינו רוצה בהקרבת הקורבנות, כמ"ש **למה לי רב זבחיכם**, ורצה לתת טעם לדבר זה שאינו רוצה בהקרבת הקורבנות,

וטעמו, מכיון שבאכילת הקורבנות, חלקם לבני אדם, וחלק כביכול אכילתם לגבוה, א"כ אמר הקב"ה, איכה אוכל לאכול יחד עם ב"א מאותו מאכל, אם אדם הראשון חשש מכך, ואמר אני וחמורי וכו',

ואין הקב"ה רוצה לאכול עם מי שדעתו למטה מדעת החמור, ולפיכך אמר, וחמור אבוס בעליו, למה לי רב זבחיכם, שאינו רצה להשתתף באכילתו באותו אבוס עם מי שדעתו כדעת החמור,

אפ"ל, (הארת י.ל.), דלפיכך אמר למה לי רוב זבחיכם, ולא אמר למה לי כל זבחיכם, משום שבקרבת עולה שכולו לגבוה, אין כאן בית מיחוש שיוכל לאוכלו, דאין לאדם חלק בה.

לפי"ז פירוש הדבר, שאין הנביא משווה ח"ו את עם ישראל לעם הדומה לחמור, אלא מבאר למה אין הקב"ה רוצה הזבחים.

* * * * *

מעלת אכילת שיריים מצדיקי אמת

האוכל משיירי הצדיק מקרב דעתו לדעת הצדיק

כתיב (שמות כ"ג כ"ה) ועבדתם את ידוד אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרת מחלה מקרבך,

כתב בספר אוהב ישראל, (פרשת משפטים), או יאמר, ע"ד שאחז"ל (פסחים ק"ב), כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך עי"ש,

היינו, לאשר היתה הברכה שורה בכל אשר לו. לזה כל שנטל ממנו איזה דבר שכבר שרתה עליו ברכת ה' הוא ג"כ מתברך. וזש"ה ועבדתם את ה' אלהיכם הבטיחנו הש"י וית', וברך את לחמך גוי והסירותי מחלה מקרבך. היינו, **שהש"י יברך לחמו ומימו של הצדיק העובד את ה' באמת**, וכל מי שיאכל ויטעום אצלו כלום, ישלח לו השי"ת מבוקשו הצריך לו, כגון רפואה למי שצריך לרפואה, וכדומה שאר מבוקשים

בכלל באופן דיבורו של השי"ת אין אתנו יודע עד מה, ובפרט כאשר דיבר אל השמים ואל הארץ, כפי שאומר הנביא שמעו שמים והאזינו ארץ, וע"ז אומר הנביא כי ה' דיבר, בלי לומר כיצד דיבר,

אבל כאשר הנביא אומר טוב ה' ארץ **תאכלו**, וְרַב תִּאֲכְלוּ, מכיוון שתאכלו תאכלו, הם אותם האותיות, ואין להבחין בהם רק ע"י מוצאות הפה והניקוד, חייב הנביא לשבר את אוזנינו ולומר כי כביכול פי ה' דיבר, שהם ע"י מוצאות הפה,

ולכן שינה הנביא מה' דיבר לפי ה' דיבר.

* * * * *

איך השווה הנביא את ישראל לעם הדומה לחמור

כתיב (ישעיה א' ג' הפטרת חזון) "ידע שור קנהו, וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע, עמי לא התבונן",

כתיב (ישעיה א' יז) שמעו דבר ידוד קציני סדם האזינו תורת אלהינו עם עמרה, **למה לי רב זבחיכם יאמר ידוד וגו'**,

איך יעלה על הדעת להשוות את ישראל לעם הדומה לחמור

יש להתבונן עמוק היטב, איך כינה הנביא את ישראל, שאפילו לדעתו של חמור, שהוא השוטה שבחיות, גם לא הגיעו, כאומרו ידע וגוי וחמור אבוס בעליו, עמי לא ידע, האם לשוטים היינו, לחמור דמינו,

ביאור הדבר ע"ד אני וחמורי נאכל באבוס אחד

איתא בגמרא (פסחים קי"ח ע"א) אמר רבי יהושע בן לוי, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לאדם, וקוץ ודרדר תצמיח לך, זלגו עיניו דמעות, אמר לפניו, רבונו של עולם אני וחמורי נאכל באבוס אחד, כיון שאמר לו, **בזעת אפך תאכל לחם**, נתקררה דעתו,

ביאר המהרש"א, דהמשתף עצמו באכילת החמור, יורד בדעתו אל דעת החמור,

טעמו של הקב"ה שאמר למה לי רוב זבחיכם שאינו רוצה לאכול עם מי שדעתו כדעת החמור

איתא בגמרא, (בבא בתרא ט"ו ע"ב) אמר לו המוכר, **כספך היה לסיגים**, אמר לו הקונה, **סבאך מהול במים כו'.**

כתב המהרש"א, (בבא בתרא דף טו עמוד ב ד"ה א"ל כספך היה לסיגים) **וקשה**, למה שינה הלשון, בכסף, **היה לסיגים**, ובסביאה לא כתב היה, היה צ"ל **סבאך היה מהול במים**,

מבאר המהרש"א, כי לשון, "כספך היה לסיגים" משמע, שמעיקרא היה כסף, ונתהווה אח"כ לסיגים, כי הלוקח היה מזויף סיגים שלו שיהא נראה למוכר ככסף, ויתן לו המוכר יין טוב, וכשהוא בא ליד המוכר הוא נראה ככסף,

ואחר שמדד המוכר ללוקח היין, נשתנה הכסף והיה לסיגים ונראה ביד המוכר לסיגים, ורק אז הבין המוכר, שהקונה רימהו,

כי אם בשעה שהיה נותן הלוקח ליד המוכר היה נראה מעיקרא כסיגים, היה לו למוכר טענה גמורה, שע"כ נתן לו היין מהול במים, משום שהכסף מהול בסיגים, ואין כאן גונב ונגנב, כי כסף מהול בסיגים שווה ליין מהול במים, ואין לקונה טענה על המוכר שקיבל יין מהול, משום שגם הוא נתן כסף מזויף, ואין כאן לא סוררים ולא גנבים, **וכך יאמר המוכר לקונה**, נתת כסף מזויף, קיבלת יין מזויף,

אבל השתא, שכשבא הכסף ליד המוכר, נראה ממש ככסף, א"כ היה צריך ליתן לו יין נקי, וכאשר נתן לו יין מהול, רימה המוכר, וכך יוצא ששניהם רימו האחד את השני,

הקונה רימה שנתן כסף שנראה נקי, והתברר שהוא מזויף, והמוכר רימה שקיבל לידיו כסף נקי, ונתן תמורתו יין מהול במים, וזהו "כספך היה לסיגים, סבאך מהול במים, שריך סוררים וחברי גנבים", **ע"כ דברי המהרש"א**

* * * * *

בגשמיות וברוחניות, כ"ר אמן, **עכ"ל האוהב ישראל**,

ביאור הענין ע"ד המהרש"א

ועוד אפשר לומר, עפ"י מה שביאר המהרש"א שהבאנו לעיל, כי עינינו של אדם הראשון זלגו דמעות, מכיון **שהאוכל ממאכלו של חמור תשתווה דעתו לדעת החמור כנ"ל**,

האוכל משיירי הצדיק, תתקרב דעתו לדעת הצדיק,

א"כ מבואר, כמה כפולה ומכופלת מדה טובה ממדה רעה, לאמור, כי האוכל משיירי הצדיק, תתקרב דעתו לדעת הצדיק, וזהו ענין אכילת שיריים מצדיקים העובדים ה' באמת,

* * * * *

ביאור כל רודפיה השיגוה בין המצרים בגימטריא

כתיב (איכה א' ג') "כל רודפיה השיגוה בין המצרים",

"מצרים" בגימטריא 380 כאשר תחלק **מצרים** לשתיים, שהוא בין המצרים, שוה 190, שהם בגימטריא "ק"ץ", שהיא הגאולה העתידה, (דניאל י"ב י"ג) " ותעמד לגרלך לקץ הימין", **לפי"ז**, בין המצרים פירושו בין קץ לקץ,

גאולה ראשונה היתה גאולת מצרים, ושם מרומז הקץ שהורדו ק"ץ שנים מהיות בני"י במצרים, הגאולה האחרונה תהיה **לקץ** הימים, ובין שתי הגאולות הללו, כלומר בין

שתי הק"ץ, עוברים בני ישראל את כל הגלויות, וזה הרמז "כל רודפיה השיגוה בין המצרים", ובין ק"ץ לק"ץ כל רודפיה השיגוה.

* * * * *

כספך היה לסיגים סבאך מהול במים ביאור נפלא מהמהרש"א

כתיב (ישעיה א' כ"ב הפטרת חזון), "כספך היה לסיגים, סבאך מהול במים, שריך סוררים וחברי גנבים",

אפשר לפרש ולומר הכונה, להפוך קערה, ולעשות מקערה, עקרה, פירוש שהיה מעדיף שתהיה אמו עקרה, כפי שאמר יאבד יום אולד בו והלילה אמר הרה גבר, וזהו להפוך קערה על פיה.

* * * * *

ביאור הכתוב כי גבר אויב על איוב

כתיב (איכה א' טז), "על אלה אני בוכיה עיני עיני ירדה מים כי רחק ממני וגו' כי גבר אויב",

איתא בגמרא (בבא בתרא ט"ז ע"א), אמר רבה, איוב, בסערה חרף ובסערה השיבוהו, בסערה חרף, דכתיב (איוב ט' ט"ז) "אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם", אמר לפניו, רבונו של עולם שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלף לך בין **אויב לאויב**,

כתיב (איוב ב' י"א) "וישמעו שלשת רעי איוב את כל הרעה הזאת הבאה עליו ויבאו איש ממקומו אליפו התימני ובלדד השוחי וצופר הנעמתי ויוועדו יחדו לבוא לנו לנחמו, וישבו אתו לארץ שבעת ימים ושבעת לילות ואין דבר אליו דבר, כי ראו כי גדל הכאב מאד", ופירשו המפרשים, שלא מצאו עדיין מקום לנחמו,

וכך אפשר לפרש הפסוק, "רחק ממני מנחם, משיב נפשי" כאשר באו רעיו לנחמו, ולא מצאו מקום לנחמו, ולמה לא קיבל תנחומים,

כי גבר אויב, ואמרו חז"ל שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלף לך בין **אויב לאויב**, וזהו כי גבר אויב, שחשב, שגבר האויב על האויב, מכיון שנתחלף לך בין אויב לאויב, וגבר האויב. ולא קיבל תנחומין.

* * * * *

אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה, למה באש

יש להבין, למה יבנה הקב"ה את הבית השלישי מאש, ולא מאבנים טובות ומרגליות, והרי הכל שלו, כדכתיב לי הכסף ולי הזהב,

חטא חטאה ירושלם על כן וגו' ביאור נורא יש בכתבי האר"י ז"ל

איתא בגמרא (ברכות ו' ע"ב) כל הקובע מקום לתפלתו אלוקי אברהם בעזרו,

כתב בספר הגן ודרך משה (נדפס לראשונה באמסטרדם בשנת תנ"ט, ובנוסח השער כתוב, חיברו הרב המוכיח מוהר"ר משה כהנא, אב"ד ור"מ דק"ק גיביטש, במדינת מערהערין) (הדבר מובא בענף יוסף שבספר עין יעקב, על הגמרא בברכות דף ו' ע"ב, אות כ' בדי"ה כל הקובע), עיי"ש

איתא בכתבי האר"י הקדוש, כתיב (איכה א' ח') "חטא חטאה ירושלם על כן לנידה היתה"

וכאשר איכא זמנים של ריחוק, מבואר (עיי'ן יו"ד סי' קצ"ה ס"ה), דרק עיי' דבר קבוע יכול יותר להתקרב, ועכשיו בגלות ישראל בעוה"ר, אנו מרוחקים מהשי"ת, משום שחטא חטאה ירושלם, ואז אין השכינה יכולה לשרות עם ישראל, רק במקום קבוע, ולכן יש להיות קובע מקום ואז, אלוקי אברהם בעזרו, ודפח"ח, ע"כ,

ביאור כ"ק אדמו"ר מלובלין שליט"א,

כונת עומק הדברים, דדבר הדומם מוכיח על התבטלות מוחלטת, שאין לו חיות משל עצמו, דדבר הנע ממקומו יש בו איזה חיות משל עצמו, ולכן הקובע מקום, מוכיח כי הוא לגמרי מתבטל אליו ית', ועיי"ז ההתבטלות אלוקי אברהם בעזרו, ואמר אלוקי אברהם דייקא, שהוא היה אומר, ואנוכי עפר ואפר, שהוא התבטלות מוחלטת,

* * * * *

בקש איוב להפוך קערה על פיה ביאור בדרך צחות

כתיב (איוב ג' א'), " ויקלל את יומו, ויאמר, יאבד יום אולד בו והלילה אמר הרה גבר, שנצטער על היום שנולד,

איתא בגמרא (בבא בתרא ט"ז ע"א) אמר רבא, בקש איוב, להפוך קערה על פיה,

ביאור הדבר מבעל פרשת דרכים

בספר פרשת דרכים פירש, וכ"כ, ידוע אצל בעלי המחקר דמשכחת לה דבמקום אחד עדיין יום הוא, והוא שבת גמור, ובמקום אחר הוא כבר לילה, והוא חול גמור, עכ"ז לא זזה שכינה מישראל,

ביאור הדבר מבעל פרי מגדים

בקונטרס פרשת דרכים לבעל הפרי מגדים, (הודפס בסוף הספר פרשת דרכים, בהוצאה הני"ל) כתב, יש לפירש, אע"ג דאנן ידעינן בקביעא דירחא, מכיוון דבחוץ לארץ עושין שני ימים טובים, הרי הכוונה ליו"ט שני של גלויות, שהוא יו"ט של חול, אפ"ה לא זזה שכינה מישראל.

ביאור הדבר מבעל פרי מגדים

בקונטרס מתן שכרן של מצוות לבעל הפרי מגדים, שם בחקירה ח' כתב, וז"ל, ובמדרש הובא בפרשת דרכים, מעולם לא זזה שכינה מישראל בשבתות וימים טובים ואפילו בשבת של חול, לדידי יש לומר, תוספת שבת ד"ת, כמבואר באו"ח (סי' רס"א ס"ב) ויש עושין ב' שעות תוס' והוא חול גמור, אפ"ה לא זזה שכינה, משעה שקיבלו התורה, עכ"ל,

ביאור הדבר בשו"ת הרדב"ז

בשו"ת הרדב"ז (ח"א סי' ע"ו), כתב, שזהו, דבשבת יש חילוק גדול בין השוכנים במזרח לשוכנים במערב, ונמצא שהזמן שהוא שבת לאלו הוא חול לאחרים, ואפילו בעיירות הסמוכות יש הבדל בזמן, בין טבריא לציפורי,

ביאור הדבר מהגר"א

הגר"א פירש, שבתות דחול הם התלמיד חכמים, (מובא בניצוצי זוהר עה"ג)

ביאור הדבר מהרמ"ק

הרמ"ק, בספרו **שיעור קומה**, (אות נ"ב, ערך זמן) כתב, ועיקר הזמן המכוון אינו בשאר תחומי העולם, אלא בתחום ארץ ישראל, שבה סוד משכן הקדושה,

וכאן באנו לתרץ קושיית השבת שהוקשה התוכניים, ותירצו מה שתירצו, ומבאר שם העניין בדרך עמוק מאוד,

כתיב (שיר השירים פרק ד פסוק ו) "עד שיפוח היום ונסו הצללים אלך לי אל הר המור ואל גבעת הלבונה"

יש לבאר בדרך אפשר, מכיוון ובית המקדש נשרף באש, והפך כולו גחלים ואפר, ולעתיד לבוא במהרה בימינו, כאשר יבוא העת לבנותו מחדש יעשה הקב"ה, **ויפיח את הרוח**, באותם הגחלים העוממות מאז ועד עתה, ע"ד עד אשר **יפוח היום** ונסו הצללים, ומאותם הגחלים העוממות יבנה ביהמ"ק בב"א

טעם להנחת אפר בראש החתן

איתא בגמרא (ברכות ו' ע"ב) המשמח חתן כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים, עפ"י דברנו יש לבאר, שלכן מניחים אפר בראש החתן, כדי שע"י השמחה, **יפיח את האפר**, וע"י כך תבנה אחת מחורבות ירושלים,

למה מניחים האפר בראש

כתיב (ישעיה נ"א י"א) ופדויי ידוד ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם **על ראשם**, **כתיב** אם לא אעלה את ירושלים **על ראש** שמחתי, ולכן שמים האפר **על הראש**.

* * * * *

לא זזה שכינה מישראל ואפילו בשבת של חול מכוון לתשעה באב

איתא בזוה"ק (חלק ג דף קע"ט ע"ב רע"א מהימנא), "לא זזה שכינה מישראל בכל שבתות ויומין טבין, ואפילו בשבתות דחול",

ביאור הדבר מבעל פרשת דרכים בשם אביו

בספר פרשת דרכים לבעל משנה למלך ממוהר"ר יהודה רואזניס זצ"ל, (דרוש שלשה ועשרים, דרך העצב) (בהוצאת המכון לעריכת ספרים תורניים, ירושלים תשנ"ב, עמוד רנ"ז, ד"ה עוד נקדים),

כתב, **מאי דאמרינן במדרש**, "מעולם לא זזה שכינה מישראל בשבתות וימים טובים ואפילו בשבת של חול",

ביאור בשם אביו מוהר"ר רבי שמואל רוזאניס עפ"י מה **דאיתא בגמרא** שהשובת במדבר, אפשר שהוא חול גמור, עכ"ז, לא זזה שכינה מישראל, ע"כ,

ביאור הדבר מבעל יסוד ושורש העבודה

יסוד ושורש העבודה, בספרו קרני אור, (ביאור נפלא על הזוה"ק, ממוהר"ר אלכסנדר זיסקינד מהוראדנא, בעמח"ס יסוד ושורש העבודה, ובתוכו חידושים ממו"ר מוהר"ר אריה לייב אבי"ד קעניגסבערג), כתב, וז"ל, בשבתות דחול, אינו מובן, אפשר לפרש לרבי כמה פירושים, דר"ל שמיטה וחול המועד, וכולם דחוקים מאוד והשם יודע, גם אפשר לרבי לפרש, דמלת דחו"ל הם ר"ת דחוץ לארץ, ודוחק, עכ"ל,

ביאור הדבר מבעל אמרי אמת

בעל אמרי אמת זצ"ל, פירש, עפ"י מה דאיתא בגמרא (שבת קי"ח) עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, וגם אם עושה משבתו חול, לא פסקה שכינה,

בניצוצי אורות להחיד"א, כתב, כי במדרש אליהו דף נ"ז פירש בזה למעלה מכ"י פירושים,

בענין השעות המתחלפות ממקום למקום, עיין מור וקציעה סי' שד"מ, חוות יאיר סי' רי"ט,

נראה לי לומר שהמכוון לתשעה באב

דהכוונה על תשעה באב, כתיב, (איכה א' ט"ו) קרא עלי מועד, ואיתא, דלעתיד יהיה **תשעה באב מועד גדול**, ומשום כך, נפסק להלכה שאין אומרים תחנון, (או"ח סי' תקנ"ט),

לפי"ז א"ל, אע"ג דעתה עדיין הוא יום של חול, אך כיון דלעתיד יהיה יום של מועד, ע"ז אמר מעולם לא זזה שכינה מישראל בשבתות וימים טובים ואפילו בשבת של חול, וכבר עתה תשרה שכינה של יו"ט בתשעה באב, אע"פ שעדיין לא בא מועד, ויתן השי"ת שנזכה כולנו יחד במהרה בימינו לזמר, כ"י ב-א מ-ו-ע-ד.

* * * * *

ביאור המהרש"א למ"ש ילדיםוילדות משחקים

כתיב (זכריה ח' ד') " ורחבות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחבתיה, כה אמר ידוד צבקות, כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם בעיני יפלא",

איתא בגמרא (סוכה דף נ"ב ע"א), צדיקים נדמה להם כהר גבוה, צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, ואף הקדוש ברוך הוא תמה עמהם, שנאמר כה אמר ה' צבאות כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם גם בעיני יפלא,

כתב המהרש"א (סוכה דף נ"ב ע"א ד"ה גם בעיני יפלא), משמע ליה דאיירי קרא **בביטול יצה"ר לעתיד**, דכתיב לעיל מיניה **ילדים וילדות משחקים וגו'**, היינו משחקים ביחד דאין יצה"ר שולט בהן אז, עכ"ל.

* * * * *

יש לנו ללמוד שרבינו הקדוש הקפיד על סעודת מלוה מלכה

איתא בגמרא, (מגילה ה' ע"ב) בקש רבי לעקור תשעה באב שחל להיות בשבת, אמר, הואיל ונדחה ידחה,

וקשה, אם תשעה באב חל להיות בשבת, ממילא גם שבעה עשר בתמוז חל להיות בשבת, ולמה לא ביקש רבי לעקור י"ז בתמוז שחל להיות בשבת,

תירוץ נאה שמעתי מהגראמ"ל אינני יודע מי הוא בעל השמועה

דרבי מדבית דוד קאתי כדאיתא (שבת נ"ו), ובדאי היה מקפיד מאוד מאוד על סעודתא דדוד מלכא משיחא, סעודת מלוה מלכה,

לפיכך, כאשר חל תשעה באב בשבת ודחווהו שיהיה תחילת הצום במוצאי שבת, אז לא יוכל לאכול סעודת מלוה מלכה, ולכן ביקש לדחותו,

אבל בי"ז תמוז, שהצום מתחיל רק מהבוקר, ואין לו הפסד של סעודת מלוה מלכה, אז אין צריך לדחותו.

כתב לי הרב מ. ו. ממנויי העלון, שמעתי פעם על הרב הירשפרונג של מונטריאל דפעם אחת עשה בחינה בישיבה על מסכת מגילה ושאל מהבחורים **מי יש לו ראיה ממס' מגילה דרבי הקדוש הקפיד על מלוה דמלכה**,

* * * * *

רבי ששמח בלידת משיח בן דוד איך נתעצב כשרמזו לו על ביאת המשיח

בספר אגרא דפרקא (חלק ב' אות ט'), בהוצאה חדשה אות שס"א, בספר בני יששכר חודשים תמוז אב מאמר ג' אות ב') **כתב, איתא בגמרא** (מגילה ה ע"ב), ביקש רבי לעקור תשעה באב שחל להיות בשבת ואמר כיון דאדחי אדחי, וחכמים לא הודו לו, ע"כ,

נ"ל, מה שרבי דוקא ביקש לעקור ולא אחר, דהנה הדין מבואר בגמרא (שבת ק"ה ע"ב), ועיי' ירושלמי מו"ק פ"ג ה"ז) אחד מבני המשפחה וכו' תדאג כל המשפחה, נולד בן זכר (באותה

המשפחה) נתרפאה כל המשפחה [ירושלמי שם], והנה רבי מדבית דוד קאתי [שבת נו.], ובט' באב לאחר חצות נולד בן דוד [במ"ר י"ג ז', מד"ר איכה פרק א' סוף הדרושים על פסוק ע' ע"ל אלה אני בוכיה], וכיון שהגיע ט"ב לאחר חצות נתרפאה כל המשפחה, לפיכך, **רבי דמבית דוד קאתי**, הוא הרגיש אחר חצות בשבת ט"ב שכבר נולד בן דוד ונתרפאה כל המשפחה, ע"כ ביקש לעקור התענית ואמר כיון דאדחי אדחי, מה שאין כן שאר החכמים שאינם מאותה המשפחה לא הרגישו, **עכ"ל האגרא דפרקא**,

מבואר לפי"ז שרבי היה שמח שמחה גדולה בלידתו של בן דוד, וע"כ רצה לעקור ת"ב שחל בשבת,

רבי חייא וגם בניו רמזו לרבי את ביטול נשיאותו

אך יקשה מהא דמצינו שכאשר בני רבי חייא אמרו **לרבי שאין בן דוד בא עד שתכלה נשיאותו**, אמר להם קוצים אתם מטילים לי בעיני, והכי **איתא בגמרא** (סנהדרין ל"ח ע"א), יהודה וחזקיה בני רבי חייא הוו יתבי בסעודתא קמי רבי, ולא הוו קא אמרי ולא מידי. אמר להו: **אגברו חמרא אדרדקי**, כי היכי דלימרו מילתא. כיון דאיבסוס, פתחו ואמרו: **אין בן דוד בא עד שיכלו שני בתי אבות מישראל**, ואלו הן: ראש גולה שבבבל, **ונשיא שבארץ ישראל**, אמר להם: בניי, קוצים אתם מטילין לי בעיניי? אמר לו רבי חייא: רבי, אל ירע בעיניך, יין ניתן בשבעים אותיות, וסוד ניתן בשבעים אותיות, נכנס יין - יצא סוד. ע"כ,

וכך מצינו בירושלמי כלאיים פ"ט ובירושלמי כתובות פרק י"ב ה"ג

רבי הוה ענוון סגין והוה אמר כל מה דיימר לי בר נשא אנא עביד חוץ ממה שעשו זקני בתירה לזקני. דשרון גרמון מנשיאותיה ומנוניה. אין סליק רב הונא ריש גלותא להכא אנא מותיב ליה לעיל מיניי דהוא מן יהודה ואנא מבנימין דהוא מן דכריא ואנא מן נוקבתא. חד זמן אעל רבי חייא רובה לגביה אמר ליה הא רב הונא לבר **נתכרכמו פניו של רבי**.

מבואר שכאשר שמע רבי שמיח בן דוד צריך לבוא ונשיאותו תלויה בדבר נתכרכמו פניו, וגם אמר קוצים אתם מטילים לי בעיני, ואיך אמר ששמח בלידת משיח בן דוד,

צריך לבאר על דרך שפירש המהרש"א (סנהדרין ל"ח ע"א ד"ה אין בן דוד בא), ושם מבאר שידע רבי כי אחרי ביטול נשיאותו וביאת המשיח תתקיים מלכות בית דוד לעולם, אך היה קשה לו ביטול הנשיאות, יש לעיין באריכות דברי המהרש"א בביאור העניין,

וגם במ"ש בענף יוסף במדרש רבה איכה פרק א' סוף הדרושים על הפסוק על אלה אני בוכייה, שמבאר הכתוב לא יסור שבט מיהודה וגוי עד כי יבוא שילה, דהכי פירושו שמלכות בית דוד תימעט עד שתתבטל נשיאותם של רבן גמליאל ורבינו הקדוש, ולאחר מכן תקום מלכות בית דוד לעולם ולא יסור שבט מיהודא, ממתי שיבוא שילה.

* * * * *

להערות הארות ולקבלת העלון
ניתן לפנות אל "מכון פאר"
רח' חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161777
מייל y0527616166@gmail.com
נייד 0527-616166